GAZETA KRAKOWSKA

Nro. 71.

W NIEDZIELĘ DNIA 3. WRZEŚNIA 1797.

ROZPORZĄDZENIE

C. K. Pełnomocney zadworney Kommissyi Gallicyi zachodniey.

Prawidła naprzeciw burzycielom spokoyności publiczney.

Jego Cesarsko Królewska Apostolska Mość maiąc z kraiowo oycowską pieczołowitością zachowanie w swych Galicyysko dziedzicznych kraiach spokoyności i porządku w żywey zawsze pamięci, dla przyspieszenia oraz pomnożenia pod naywyższą obroną powszechnego szczęścia i pomyślności, powzięła z żalem, iż niektórzy w Chocimskiey Rai tudzież w Mołdawie zkupieni Malkontenci Polacy ważyli się zbroyną ręką przez uskutecznione rzeczywiste napadnienie granic Galicyi wschodniey spokoyność mieszać i zamieszki wzniecać, gdy tym czasowo inni przez rozsiewanie zwodniczych lataiących pism i omamiaiących proklamacyi, mieszkańcow Prowincyi Galicyyskich ile możności w dochowaniu wierności chwieiącemi uczynić, oraz wstecz obowiązkom i pomyślności, przez wybiegi swe, na zboczne i karygodne drogi zwieść usiłowali.

Jak wielce Nayiaśnieyszy Pan z wrodzoney dobroci serca swego zawsze do łagodności skłonnym iest, tak wszelako widzi się zniewolonym bydź użycia surowszych prawideł. Dla zapobieżenia przeto tylo krotnym nieszczęściom, ogłasza się ninieyszym, z wyraźnego naywyższego rozkazu, to co następuie:

Po pierwsze, Iż każdy z powyżey rzeczoney za granicą zebraney się rotty, który pod czas zbroynego wpadnienia w C. K. granice złapany będzie, natychmiast podług Sztandrechtu czyli wyroku sądu woyskowego stracony bydź ma:

Powtore, także i ów Gallicyyski poddany i tak zwany Sujet Mixte, który się do uformowanego we Włoszech Polskiego korpusu pod znanym Dombrowskim, albo też nieposrzedniczo do woyska nieprzyiacielskiego przyczepił, skoroby też w czasie przyszłych wypaść mogących zdarzeń w niewolą wzięty lub w inny iaki sposób schwytany był, temuż samemu ukaraniu podpadać ma, które mocą woyskowych i kraiowych praw dla podnoszących broń naprzeciw Xiążęciu kraiowemu, tudzież zamiary

ku wzburzeniu publicznego porządku i obaleniu legalney kraiowey formy rządu zmierzaiące okazuiących, przeznaczone iest; iż na ostatek.

Potrzecie, Ci, którzy wewnątrz C. K. kraiow iako uczestnicy, dopomożyciele i wspołwiadomi owych zbieraiących się rott odkryci i schwytani będą, według przepisow Patentu pod dniem 2. stycznia 1795 wyszłego, ukaranemi bydź maią.

Jego Cesarsko Królewska Apostolska Mość pokłada w prawdzie, według wyraźnego dobroci pełnego oświadczenia swego, tę nadzieię w sentymentach wiernych i poczciwych poddanych Polskich pod berłem swoim zostaiących, iż ci kraiowo-zdradzieckim zamysłom, które wyżey wspomnionemu zbieraniu się rott, napadaniu, formowaniu korpusow, tudzież rozsiewaniu buntowniczych pism za fundament służą, w żaden sposob sprzyiać niebędą, ile każdego iasno przekonać powinno, że przezto owa iedynie uszczęśliwiaiąca spokoyność i porządek mieszane, wszelka sprawiedliwość zniesiona, węzeł moralności czyli dobrych obyczaiow rozwiązany, a na mieysce tych, gwałty, uciemiężenia lub ogołocenia z maiątkow, zubożenie i wycięczenie niewinnego słabszego, oraz wielokrotne pomnożone powszechne bieda i nędza wprowadzone zostaią, z których kray przez ciąg długoletni ani wydobyty bydź, ani powstać nie może.

Wszelako, ażeby się każdy człowiek od sztucznych i przewrotnych sposobów zwodzenia chronić mógł, zważyła kraiowa zadworna kommissya Galicyi zachodniey bydź obowiązkiem swem, ostrzezenia wszystkich mieszkańcow prowincyi przez Nayiaśnieyszego Pana iey powierzoney, aby unikali i chronili się wszelkiego karygodnego pośredniczego lub niepośredniczego uczestnictwa takowego przedsięwzięcia, na którego szkaradne skutki każdy człowiek, spokoyność, porządek, bespieczeństwo własne i famili swoiey oraz maiątku swego kochaiący, i który w zaprzysiężonych Xiążęciu kraiowemu powinności i obowiązku wiernym zostaie, nie inaczey iak tylko z pogardą poglądać powinien; wzywa oraz taż kommissya zadworna wszystkich w powszechności, ażeby o wszystkim, cokolwiek się tylko na takowe kraiowo-zdradzieckie przedsięwzięcie ściągać może, równie i o tych, którzy się w iakikolwiek bądź sposób przez czyny lub mowy uczestnikami tegoż przedsięwzięcia winnemi staią, natychmiast w mieyscu przynależytym donosili.

Uczynią przez to nietylko zadosyć obowiązkom swoim iako wierni obywatele, ale oraz staną się godnemi łask dobroci pełnego Xiążęcia kraiowego gorliwie troskliwego o dobro powszechne, i zasłużą sobie, według okoliczności, na osobliwszą ieszcze nadgrodę.

W Krakowie dnia 7go miesiąca sierpnia 1797 roku.

Jan Wacław baron de Margelik.
J. C. K. Apostolski Mości pełnomocny Kommissarz.

Jan Edler von Platzer.

Z Paryża d. 10. Sierpnia.

Przez zawarcie pokoiu z Portugalią może się pokoy z Anglią przyspieszy, a przynaymniey interessa Portugalii, które także wielu trudnościom podpadały, nie będą w Lill czasu zabierały. Dotąd nalegała Francya, aby Portugalia swe porty dla Anglikow zamknęła; ciekawi iesteśmy teraz, co w tey mierze ułożono. Ale gdy Anglia w tak ścisłem związku z Portugalią stała, i teyże nie dawno subsydye pozwoliła, zdaie się, iż Portugalia nie bez

porozumienia się i zezwolenia Anglii swoie negocyacye pokoiu rozpoczęła.

Tuteyszym woyskom przeczytano publicznie ustawę zakazuiącą zbroyney siłe radzenia.

Korsarz le petit diable (diabełek) który dotąd tyle zaborow poczynił, i iak wiadomo przeznaczony do Kuxhawen Angielski pakebot zabrał, nie dawno został sam od Angielskiego okrętu, który około naszych brzegow krążył zabrany; ale korsarz Francuzki la loix odbił go nazad.

Z wyspy Rhe donoszą pod d 1 sierpnia, że w d 31 lipca 3 Francuzkie okręty około brzegow pływaiące, od Angielskich woiennych okrętow były ścigane, i chroniąc się te między skały, z uganiaiących się okrętow za niemi, rozbiła się iedna Angielska fregata. (To będzie zapewne fregata Artois od 38 armat, o ktorey Angielskie pisma wspominaią.)

W tych dniach grano tu na teatrze sztukę: Les trois Rivaux (trzey Rywale). W tey sztuce wychodzi na scenę służący nazywaiący się Merlin; ten w swey roli ma rożne docinaiące mowy. Gdy zaś nasz minister sprawiedliwosci nazywa się takze Merlin, i mowy owego służącego śmiech i hałas sprawiły, nie pozwolono dalszego grania tey sztuki tylko pod tym iedynie warunkiem, zeby imię owego służącego Merlin odmienione zostało.

Xżę panuiącey Reuſs Löwenstein bawi tu teraz.

Z Paryża d. 14 *Sierpnia.*

Dnia 11 t. m. dyrektoryat wyprawił do rady 500 następuiące poselstwo:

Obywatele Reprezentanci!

Dyrektoryat wykonawczy wczoray d. 23 termidor (d. 10 sierpnia) zawarł i podpisał traktat pokoiu z Portugalią, który imieniem rzeczypospolitey Francuzkiey przez obywatela Delacroix pełnomocnego ministra, rezolucyą d. 30 Messidor (d. 18 lipca) na ten koniec umocowanego, i imieniem naywiernieyszey Krolowey Jmć Portugalskiey przez P. Daranjo (d'Aroujo), którego pełnomocnictwo dnia 10 czerwca 1797 w pałacu Quelus podpisane iest, negocyowany był. Dyrektoryat, Obywatele Reprezentanci, posyła wam stosownie do 333 artykułu konstytucyi ten traktat, i zaprasza was do naradzenia się nad nim. Przyłącznie znaydziecie tu autentyczne kopie każdego pełnomocnictwa, które z iedney strony obywatelowi Delacroix, a z drugiey P. Daranjo udzielone były.

Podpisano *Carnot*, *prezydent.*

Gdy to poselstwo przeczytane zostało, zamieniła się rada 500 d. 11 w taiemny wydział, na którym zawarty traktat pokoiu z Portugalią przeczytany został, i potym do dalszego roztrząśnienia wyznaczoney kommiſsyi oddany.

Traktat ten zamyka się w 8 artykułach. W taiemnych artykułach, które się przy nim znayduią, ma bydź iak zapewniaią między innym umowione, że Portugalia w przeciągu iednego roku 10 do 12 mill: Francyi wypłaci. Tak korzystnego traktatu, nigdyśmy ieszcze w tym względzie z Portugalią nie zawarli. Jeszcze w roku 1701 i podczas Amerykańskiey nawet woyny, gdzie Francya i Hiszpania przez pływanie Angielskich okrętow między portem Lizbony i Azoryyskiemi wyspami wielkie szkody poniosły, żądano nadaremnie niedawania Angielskim korsarzom z zabranemi okrętami w portach Portugalii schronienia; teraz zaś zaprzeczenie takowego schro-

)2(

nienia Angielskim okrętom w portach Portugalii, na które nigdy nie chciano zezwolić, iest wyrażnie w teraźnieyszym traktacie pokoiu umowione.

" Zupełne ukończenie negocyacyi, mówi ieden z tuteyszych dziennikow, tego traktatu dopiero się przed kilką dniami w Paryżu zaczęło i we dwoch dniach został zawarty. Szypkość z iaką warunki ułożone zostały, pokazuie iż jak tylko Taleyrand Perigord ministrem zagranicznych związkow został, to nowy i szczęśliwy wpływ w naszey dyplomatyce sprawiło. Jest to także szczęśliwą wróżbą iż negocyacye w Lill i Udine pomyślnie poydą. „

" Zapewniaią że nam Portugalia kawał swych osad w Ameryce ustępuie, przez co dla naszego przemysłu nowe pole się otwarzy. „

" W traktacie z Portugalią, oprocz politycznych względow, można dostrzedz szczegulnieyszą troskliwość o interess naszego handlu. Wzaiemne wprowadzenia dla obydwoch narodow są w nim szczegulniey wspierane, i wszystko się do naszego pożytku ściaga; bo wszystko co z Portugalii do Frańcyi przychodzi składa się z bawełny, wełny &, iednym słowem z niewyrobionych materyałow, które do zbogacenia naszych rękodzieł służa. My zaś nie do Portugalii nie prowadziemy, iak wina i wyrobione już towary. Opłaty od wprowadzenia są na stopień przyiaźnych narodow, a istotniey Anglikow ułozone. Oprocz tego przyrzekła ieszcze Portugalia znizyć cło od wprowadzenia, co ieszcze bardziey nasze widoki pomnoży i korzystnieyszemi uczyni."

Traktat z Portugalią iest względzie do przyspieszenia powszechnego pokoiu bardzo ważny. Łatwo bowiem można poznać, iak rzeczą wielkiey wagi było, oderwać ostatnią gałązkę koallacyi, odosobnić przez to iednego z nayniebezpiecznieyszych naszych nieprzyiacioł, wydrzyć mu, to co go dumnym czyniło, to iest podległość rządow, ktorym woynę nakazywał i pokoiu czynić zabraniał. Traktat z Portugalią musi bydź ieszcze iak zdobycie iedney naybogatszey prowincyi Angielskiey uważany. Pięknie iest dla Taleyrand Perigord, że zaraz na wstępie do ministerium wsławił się tym traktatem, i iuż po części usprawiedliwił nadzieie które o nim miano."

Portugalia obowięzuie się nowem traktatem do portu Lizbońskiego nie więcey iak 6, a do innych swoich portow nie więcey iak 3 woienne okręty, każdey zwoiuiących stron wpuścić. Towary pochodzące z pryzow nie będą także mogły bydź od tąd w Portugalii przedawane.

Ugodzono się także, iż z Portugalią nieodwłocznie handlowy traktat będzie zawarty, w którym dalsze ułatwienia handlu będą ułożone. Nayprzod ma bydź cło od wprowadzenia obydwoch narodow towarow, ieżeli będą prosto na własnych okrętach wprowadzone zmnieyszone. Określenie, że tylko 6 woiennych okrętow woiuiących mocarstw do wielkich Portugalskich portow, a do mnieyszych 3 będzie na raz wpuszczonych, iest oczywiście na naszą stronę, ponieważ Francya, Hiszpania i Batawska rzeczpospolita mogą teraz 18 okrętow razem mieć w Tajo, gdy Anglicy tylko 6 Traktat z Portugalią może także położenie Kadyxu odmienić. Przez wprowadzenie Hiszpańskiey bawełny i wełny poydą znowu nasze rękodzieła w wziętość &c. Jak Delacroix, tak Taleyrand, mówi Louvet, przy

kładali się w zupełnym porozumieniu do zawarcia tego traktatu.

Gdy dla nas Hiszpańskie porty otworem stoią, a dla Anglikow nie, nasi korsarze mogą łatwo ubezpieczyć swoie pryzy; widać zatym ztąd, iak ważna iest dla nas umowa, iż żadne korsarskie towary w Portugalskich kraiach nie mogą bydź przedawane. — Warunki pokoiu z Portugalią są po części na podstawach Utrechskiego pokoiu 1713 ułożone.

W poselstwie, które dyrektoryat d. 9 radzie 500 posłał, i w którym żądany raport względem marszu 4rech regimentow strzelcow, na Forté-Alais iść maiących zdaie, wspomina głowuieysze przyczyny, które były armii Włoskiey do adresśów powodem, co tyle nieukontentowania sprawiły, i tak się w tym ważnym poselstwie tłomaczy: " Dyrektoryat dopiero przedwczorem (d. 7) oryginalne adresy obrońcow oyczyzny armii Włoskiey odebrał; wszystkie były do dyrektoryatu przeznaczone, dwie tylko do innych armiy. Lubo to słowo naradzania, nie ma tak wyraźnego znaczenia, żeby mogło bydź iasno do czynu przystosowane, przez który obrońcy oyczyzny swe boiaźnie i nadzieie na łono dyrektoryatu i swych braci broni wylali, i tylko swoie życzenia i uczucia wynurzyli; iednak dyrektoryat umyślił wstrzymać tych adresśow cyrkulacyą. Przytym pisał do ienerała kommenderuiącego, wyrażaiąc mu swoie nieukontentowanie z podobnych okoliczności, które walecznych żołnierzy republikanckich do czynow nakłaniaią, co przeciwko regułom zdawać się mogą, i żeby ten jenerał iak naytroskliwiey wszystko się oddalać starał, co tylko przeciw konstytucyi bydź może. Nie dosyć było na tym dyrektoryatowi wykonawczemu; musiał się spuścić do przyczyn tego, i wam ich w tym przekonaniu okazać, że w waszey mądrości znaydziecie sposoby do uprzątnienia ich. Przyczyna postępku obrońcow oyczyzny, Obywatele Reprezentanci, z nayduie się w obawie powszechney, która od kilku miesięcy, po stałey spokoyności i szerzącym się wszędzie zaufaniu, wszystkie umysły ogarnęła; znayduie się w niedostatku publicznych dochodow, który wszystkie części administracyi w opłakanem położeniu stawia, i często tych ludzi, którzy od kilku lat w usługach rzeczypospolitey krew swoią lali i zdrowie swoie ruynowali żołdu i żywności pozbawia; znayduie się w prześladowaniu i zaboystwie nabywcow dobr narodowych, urzędnikow publicznych, obrońcow oyczyzny, albo raczey tych wszystkich, którzy się przyiaciołmi rzeczypospolitey bydź odważyli; znayduie się w nieukaraniu zbrodni i w stronnictwie pewnych trybunałow; znayduie się w bezczelności emigrantow i wiarołomnych xięży, którzy przywołani nazad i otwarcie wspierani, wszędzie ogień niezgody podżegaią i pogardę ustaw wzniecaią; znayduie się w wielości dziennikow, którémi armie i wnętrze iest zarzucone, owych dziennikow, które tylko mordy przeciw podporom wolności każą, które wszystkie urządzenia republikanckie poniżaią, które bez miary i wstydu tron i wszystkie uciskaiace i niewolnicze urządzenia przywołuią, co równie rolnika, rzemieślnika, kupca &c., iak niemaiącego tytułu bogacza udręczały i poniżały; znayduie się w źle zawsze wziętym i często głośno okazanym interesśie, iaki w

dobru i sławie Angielskiego rządu i Austryackiego dworu pokładaią, gdy przeciwnie sprawiedliwey sławie naszych woiownikow uwłoczą, i tylko z źle ukrytą złością o wysokich przeznaczeniach Francyi i o istotnym stopniu chwały i szczęśliwości, którą osiągnąć ma, mowią; znayduie się w szkodliwych proiektach, które ludzie więcey lub mniey maiący wpływu do losu kraiu zapowiadaią; znayduie się w oczernieniu naychwalebnieyszych i razem nayużytecznieyszych zwycięztw naszych obrońcow; znayduie się w iasno okazanym proiekcie zczernienia i zgubienia naszych republikanckich jenerałów, a istotniey tych, którzy do chwały świetnych tryumfow i nayrozumnieyszych kampaniy, ieden na zachodzie Francyi, drugi we Włoszech przydali nieśmiertelną sławę z politycznego swego postępowania, co ich filozofii i ludzkości tyle pochwały, ile ich gieniuszowi czyni; nakoniec ta przyczyna iest w rospaczy wszystkich prawdziwych republikanow, a szczegulniey obrońcow oyczyzny, widzących w momencie zawarcia tylą krwi i cierpień zakupionego całkowitego pokoiu oddalenie, którego zwyciężone koalicyi głowy z pośpiechem szukały i który pewien rząd przyiaciel ludzkości ieszcze spieszniey starał się zawrzyć, gdy nagle ożywiwszy swe nadzieie, rachuiąc na powszechnym rozwiązaniu z niedostatku skarbu, na zniszczeniu rządu, na śmierci lub wygnaniu naywaleczniyeszych jenerałow, i na rozproszeniu i zgubie woysk, owe mocarstwa koalicyyne tyle czyniły w negocyacyach przewłoki, ile z początku okazały do ukończenia ich gorliwości.

Te są Obywatele Reprezentanci, przyczyn, które poruszyły umysły, i które nakłoniły żołnierzy do wyrażenia swych boiaźni i swych rezolucyy. Dyrektoryat powtarza ieszcze raz, iż uczyni swoią powinność, zalecaiąc im unikanie wszelkich konstytucyi przeciwnych krokow, iako też karności, która iest duszą woyska, i ustawom które są podporą kraiu; ale winien wam oraz otwarcie i rzetelne swe uczycia oświadczyć. Spodziewa się uratować od rozwiązania Francyą, do którey ią nagle w ciągnąć usiłuią, ugasić pochodnie domowey woyny, które z zapalczywością rozpalaią, i uratować osoby i własności od niebezpieczeństw nowego zaburzenia: oto iest iego rezolucya, podług którey stateczenie i mężnie postępować będzie, niedaiąc się ani strachem, ani uwiedzeniem od niey odwieść; ale także nie pozwoli nigdy na wpoienie fałszywego bezpieczeństwa, iak w społobywateli swoich wewnątrz, tak w broniących oyczyzny zewnątrz. Poczytałby sobie sam za zbrodnią przeciw swemu kraiowi, gdyby przed niemi taił szkodliwe usiłowania, które nie przestaią czynić, do w trącenia nas w okropności nowey rewolucyi, obaliwszy teraźnieyszy porządek rzeczy, czy zdradą, czy siłą."

Gdy to poselstwo w radzie 500 d. 10 przeczytane zostało, Bailly żądał aby do osobney na to kommissyi odesłane było. Deputowany Lamarque przeciwił się temu i pochwalił dyrektoryat. "Dzienniki od królow płatne, rzekł, okładaią obmierzłym nazwiskiem tryumwiratu 3 członki dyrektoryatu, i ta niesłychana bezczelność zostaie bez kary. Rada nie powinna się do marszu woysk mieszać; bo to tak zdaie się iak gdyby dyrektoryat radzie był podległy." (Tak iest, tak iest wołało wiele członkow.) Na ten wyraz zrobiła się wielka wrzawa, i

Lamarque obiaśnił swoią myśl. Vaublanc i inni deputowani mocno przeciw Lamarque powstali. Przywodzili iż wszelako do ciała prawodawczego należy mienia baczności na postępki dyrektoryatu. Co się tyczy uzalenia dyrektoryatu względem powrotu emigrantow, rzekł Vaublanc, wprawia mnie w zadziwienie. Dyrektoryat ma moc nad życiem i śmiercią; może obywatela z emigrantow listy wymazać i nie, może go dobr iego pozbawić i pod miecz skazać; moc przeciwna konstytucyi, moc, którey naywięksi despoci nie maią i zali się ieszcze przeciw emigrantom. Czemuż nie każe przeciw nim ustaw wykonać? Ciało prawodawcze zamknęło dotąd oczy na straszną moc dyrektoryatu, którą by mu odebrać mogło, ponieważ iest przeciw konstytucyi. (Tak iest, tak iest wołano z iedney strony, a zdrugiey się śmiano.) Nakoniec dekretowano, że to poselstwo kommifsyi z Jourdana, Thibeaudeau, Vaublanc, Pastoret, Emery, Simeon i Boifsy d' Anglas złożoney, do roztrząśnienia oddane bydź ma.

Swięto d. 10 sierpnia, mimo oczekiwania niektórych osob bardzo spokoynie w przepisanym porządku odprawione zostało. W ogrodzie pałacu Luxemburg było one z nowemi uroczystościami, przy muzyce, odspiewaniu himnow &c. w przytomności naszych i zagranicznych ministrow, konstytucyynych wład z Paryża i wielu przypatrywaczow paradnie obchodzone. Prezydent dyrektoryatu Carnot miał z tey okazyi bardzo mocną mowę, która z wielkiemi oklaskami przyięta była.

Grenadyerowie ciała prawodawczego odebrali rozkaz od kommifsyi dozorczey nad salą, aby od nikogo rozkazow nie przyymowali i nie słuchali tylko tey kommifsyi.

Jenerał Beurnonvill, ma na nowo nad armią połnocną odebrać kommendę.

Nowy Hollenderski poseł, Vofs van Stenwyk przybył tu.

Tuteyszy Szwedzki jeneralny konsul iest od swego dworu do Sztokolmu wezwany. Duński poseł ma tymczasem Szwedzkiemi interefsami zawiadywać.

Jenerał Angereau ćwiczył w tych dniach swą 17 dywizyą woyska. Jenerał Brunet otrzymał pod nim nad Paryżem kommendę.

Teraźnieyszy minister policyi wydał nayostrzeysze rozkazy do aresztowania tych emigrantow, którzy przeciw ustawom do Francyi powrocili.

Przy obchodzie dnia 10 sierpnia nie znaydowali się tylko rzeczypospolitych posłowie, i ieden ambafsador Turecki. Genueński poseł zachorował i wymówił się w liście do dyrektoryatu, że na tym święcie przytomnym bydź nie może. Ambafsador Turecki znaydował się także przy wyścigach na polu marsowem i bardzo im przyklaskiwał; członki środkowego wydziału i zwycięzcow zaprosił do siebie na drugi dzień.

W Metz powstał w garnizonie rozruch: opanował arsenał i z bronią w ręku żądał od departamentu zatrzymanego za miesiąc żołdu.

Wszystkie usiłowania niespokoynych do pociągnienia mieszkańcow tuteyszych przedmieśc do poruszenia, są nadaremne.

Przedwczorem prawie wszystkie pocztowe wozy próżne do Paryża powróci-

ły. Podrożni wysiedli w drodze, ponieważ rozpuszczono, że się tu w Paryżu kłótnie wszczęły; ale do dziś dnia zupełna spokoyność panuie.

Jenerał Hoche pisał pod d. 6 do dyrektoryatu prosząc go dla siebie i swych kollegow o trybunał, któryby go z zarzutu, iakoby on 12 do 13,000 woyska do Paryża wysłał, oczyścił.

Wczoray kilka niespokoynych głow starały się tuteyszą młodzież poruszyć, ale zaburzenia nie dopuszczono i 2 oddalonych officyerow aresztowano.

Bywszy Xżę Aiguillon znayduie się tu teraz, dla otrzymania swego z listy emigrantow wymazania.

Z Lill d. 16. Sierpnia.

Dnia 10 t. m. rozpoczęły się tu znowu konferencye między pełnomocnikami Francuzkiemi i Angielskiemi; lord Maltnesbury uczynił do tego pierwszy krok, odebrawszy od swego dworu kuryera. Dowiaduiemy się że od tego momentu dosyć negocyacye śpieszno idą; ba niektórzy nawet zapewniaią, że iuż naytrudnieysze zawady uprzątniono, i przedugodne punkta może na początku września podpisane zostaną. Z resztą tuteysi mieszkańcy są dosyć z Angielskich negocyatorow kontenci ponieważ wiele pieniędzy w cyrkulacyą puszczaią.

Z Tryestu d. 5. Sierpnia.

Regularne woyska maią z Istryi i Dalmacyi wszystkie nazad powrocić, a kroaci zastąpią ich mieysca. Wczoray o godzinie trzeciey przybyła tu Francuzka fregata; uczyniła 13 wystrzałow, na które iey w kwadrans z wałow odpowiedziano. — Hiszpańska flotta z żywem srebrem znayduie się blisko rok w naszem porcie, i podobno poty zostawać będzie, poki woyna między Anglią i Hiszpanią trwać będzie. Przed kilką dniami hycel nie maiącego znaku psa zabił iednemu Hiszpańskiemu maytkowi, Hiszpan rozgniewany dobył swego noża i przebił owego hycla. Teraz ciągną inkwizycye z Hiszpana, i może na masztowym drzewie będzie powieszony. — Z Smierny dowiaduiemy się, że tam znowu zaburzenia powstały.

Z Neapolu d. 18. Lipca.

Eskadra Francuzka z 8 okrętow liniowych i 4 fregat złożona, przebyła d. 5 lipca cieśninę między Neapolem i Sycylią. Ta eskadra ma zmocnić eskadrę Wenecką na Adryatyckim morzu, a obydwie są do taiemnego przedsięwzięcia przeznaczone.

Z Zemlina d. 30. Lipca.

Kommendant tymczasowy Belgradu Kaim Agam do zadziwienia wszystkich musułmanow, pozwolił dziewczętom Tureckim obcowania z katolickiemi i swey religii. Wiele baszow po prowincyach wprowadzili to w zwyczay, zaczęto w tym smakować, i Tureckie kompanie przez mieszanie się oboiey płci, zbliżaią się dosyć do naszych. Kaim Agam dystyngwuie się niemniey miłością sprawiedliwości, i każdy występek dążący do zamieszania społeczności karze śmiercią.

Dnia 26 o godzinie 11 z rana słychać było na wałach Belgradu huk z armat; poźniey dowiedzieliśmy się, że ten wystrzał był z okazyi przybyłego z Konstantynopola fermanu, wynoszącego Kaim Agim w nadgrodę iego gorliwości dla płci piękney, na baszę o dwoch ogonach.

DODATEK

DO Nru. 71.

GAZETY KRAKOWSKIEY

W Niedzielę Dnia 3. Września 1797.

Z Gratz d. 12. Sierpnia.

Listy z Udine nie przestaią nam powtarzać, że wszystko iest po przyiacielsku między Austryą i Francyą ułożone, i że Buonaparte w krotce przybędzie do tego miasta dla podpisania całkowitego pokoiu; iednak margrabia de Gallo bawi dotąd w Wiedniu, a jenerał Buonaparte w Medyolanie. Ostatni pracuie we Włoszech, iak gdyby iuż wziął swoią determinacyą: wszystko urządza do kontynuowania woyny, i swoią rzeczpospolitą Cysalpińską z tym zaufaniem i spokoynością przystraia, iak gdyby iuż był pewny swego dzieła. Mantua iest do niey przyłączona, i tak ią mocno przyczepił, iż chyba proch i armata mogą ią oderwać. Ustanowił administracyą w tym Xstwie, i iuż czterech wybranych administratorow instalował.

Z Gorycyi d. 8. Sierpnia.

Negocyacye pokoiu idą zawsze z opieszałością, a przygotowania woienne naglę. Mowią nam zawsze o powrocie margrabiego de Gallo do Udine; my go zaś niewidziemy. Zaczenamy się więc obawiać, aby naszę nadzieie nie spełzły, i żeby wszystkie te obietnice pokoiu nie były tylko zawieszeniem broni, dla dania Cesarzowi czasu do zmocnienia się i uorganizowania nazad iego armiy, a Francuzom do przewrocenia wszystkich kraiow Włoskich i do uorganizowania ich po swoiemu. Prawda iest żeby Francuzi zapłacili dwiema prowincyami Weneckiemi Istryą i Dalmacyą to zawieszenie broni; ale te prowincye, które nic Francuzow nie kosztuią, nie będąż one szkodliwsze iak pożyteczne w przypadku rozpoczęcia woyny dla Austryi? Ten monarcha nie będzież tam musiał znacznych sił dla trzymania w podległości ludow nieprzyzwyczaionych ieszcze do iego ustaw utrzymywać, ktoreby się w śrzod ognia woyny podnieść mogły, i dla uważania Turkow, ktorychby mogła wziąść obawa widząć go panem kraiu, ktory powiększa moc Austryacką w ich sąsiedztwie, i wystawia ich Bośnią nigdy z iarzma Tureckiego nie kontentą?

Zapewniaią że nasz dwor każe w Alla na granicach Tyrolu ku Mantuańskiemu, fortecę wystawić.

Czterech officyerow Dalmackich wyiechało iako deputowanych od woyska tego narodu do Wiednia. Wszyscy są bardzo bogato ubrani, i wiele pieniędzy przy nich widać. — Drogość tu nadzwyczayna panuie.

Z Turynu d. 2. Sierpnia.

Rozruchy w Piemoncie ustały, i iuż spokoyność zupełna panuie. Margrabia Frimos odebrał za pomocą uzbroionych obywatelow bez rozlewu krwi zbuntowane miasto Asti, które się iuż było za niepodlegle, za rzeczpospolitą ogłosiło. Domy w Nowara, z których insurgenci do żołnierzow strzelali, oddane na rabunek, a wszystkich kupiących się zbroyno iako nieprzyiacioł oyczyzny bez względu na odpowiedzialność zabiiać pozwolono. Baron St. André został obrany kommendantem tuteyszey stolicy. Siostra królewska Xiężniczka Felicitas ofiarowała na teraźnieysze kraiu potrzeby 100,000 liwrow. Dla zaspokoienia publicznych długow wyszło urządzenie królewskie, przez które d. 29 lipca wszystkie prawa lenności wraz z przywileiami pierworodzeństwa zniesione zostały.

Od niższey Elby d. 22. Sierpnia.

Mowią tu iż Krol Szwedzki d. 18 tego miesiąca z Lipska wyiechał, i zamyślał pod imieniem hrabi Haga udać się do Berlina, a ztamtąd przez Stralsund do Szwecyi powrocić. (Jak się dowiaduiemy, iuż d. 19 w Berlinie stanął.)

Przez Hambourg w dwoch dniach znowu trzech Szwedzkich kuryerow przebiegło.

Według listow z Madrytu pod d. 28, a z Kadyx pod d. 24 lipca pisanych, wszystko było w okolicy wspomnionego portu wciągłey spokoyności. Flotta Angielska nie zamyślała o żadnych nowych attakach, znayduiąc się w tym co i teraz dosyć od Portu odległym położeniu. Uzbraiania Hiszpańskiey flotylli, tudzież flotty wielkiey pod admirałem Mazarredo czynią się wciąż i zapewniaią że ta ostatnia w krotce wyydzie na morze.

Z Carlsruhe d. 13. Sierpnia.

Wielu podrożnych dażyło z tuteyszego miasta do Landau, ale ich Francuzi nie chcieli przepuscić i przymusili powrocić nazad z kąd który wyiechał. Iuni podrożni którzy tędy przeieżdzali, twierdzą, iż Francuzi nikogo za Ren nie puszczaią. Kommendant Cesarski chcąc się dowiedzieć o przyczynie tego zmienionego układu, wysłał w tey mierze kuryera do kommenderuiącego jenerała w Landau. Ciekawi iesteśmy iaka odpowiedz nastąpi.

Z Hagi d. 19. Sierpnia.

Flotta nasza stoi ieszcze zawsze w Texel. Przeszłey środy poważyło się kilka Angielskich woiennych okrętow aż do uyścia Texel, Binnegat zwanego przystąpić; ale admirał Winter posłał przeciw nim kilka woiennych okrętow pod kapitanem Buschmann i przymuszono ich do cofnienia się. Wspomnione Angielskie okręty wiele neutralnych okrętow od wniścia do Texel wstrzymały i ieden z nich zabrały. Liczbę Angielskich okrętow podaią do 32.

Dnia 1 września nowa konwencya rozpocznie swoie sessye, dla ułożenia nowego planu konstytucyi. Dla przygotowania do tego wszystkiego, wyznaczyło

zgromadzenie z sześciu na nowo obranych członkow kommissyą. Drugą kommissyą wyznaczyło z czterech członkow, dla wyexaminowania wydziału zagranicznych związkow z powierzonych mu pieniędzy, do czego i w Texel wyprawa należy.

Obywatel van de Casteele iest ostatni prezydent teraznieyszego zgromadzenia, i będzie zapewne pierwszem nowego.

Duński poseł wyiedzie ztąd na nieiaki czas, a sekretarz legacyi będzie tym czasem interessami Danii zawiadywał.

Listy z Kadyx pod d. 28 p. m. donoszą, że położenie tamteyszego portu jeszcze iest dotąd iednakie; Angielska flotta stoi o podal od niego.

Z Londynu d. 15. Sierpnia.

Rozpuszczona w Londynie wieść, iakoby lord Malmesbury od naszego rządu odebrał rozkaz opuszczenia Lill, i powrócenia do Anglii nazad, uczyniła szkodliwy wpływ na akcye i publikum trwogą napełniła. Ten domysł był iednak wcale bez fundamentu, ponieważ sekretarz legacyi P. Wesley nie byłby na powrot do Lill poiechał. Zobopolni kommissarze o mniey ważnieysze punkta się z sobą umawiali, gdy tym czasem w rozwadze między Angielskim gabinetem i dyrektoryatem głownieysze były. Oddalenie miasta Lill iest o 151 mil Angielskich od Londynu.

Wczoray przybył w 11 dni pocztowy okręt Xiążę Walii z Lizbony do Falmut. Przywiezione na nim depesze potwierdzaią odstąpienie bombardowania Kadyx; lecz lord St. Vincent nie uczynił tego iak go obwiniaią z boiaźni, ale szczegulnie aby swoią flottę w dawnym stanowisku w porządku do bitwy ustanowił. Tuteysze pismą mowią, iż między maytkami Hiszpańskiemi panuie nieukontentowanie, i że maxymy wolności co raz daley w Hiszpanii się szerzą.

Teraz uzbraiaią dawniey Hollenderski okręt od 66 armat do wiezienia żywności i sprzętow woiennych do przylądku dobrey nadziei. To niepokazuie żeby nasi ministrowie to nader ważne mieysce odstąpić mieli. — Wieść iakoby Bresteńska flotta od 18 liniowych okrętow i fregat na morze wyyść miała, ieszcze się niepotwierdziła.

W Bat zaaresztowano dwa członki korresponduiącego Londyńskiego towarzystwa, ktorzy buntownicze kartki rozdawali. Towarzystwo to rozsiewa ieszcze zawsze kryiomo po całem kraiu nasienie niezgody i buntu; lecz rząd ma na niego baczne oko. — Dzisiay zapewniaią, iż w krotce pokoy z Francyą do skutku ma przyyść.

Z Frankfurtu d 15. Sierpnia.

Pod czas uroczystości d. 10 sierpnia, którą armia Francuzka Sambry i Mozy obchodziła, przy Wetzlar czyniono także wyścigi. Nadgrodę, dla zwycięzcow składały trzy złote zegarki, które jenerał Hoche trzem officyerom zwycięzcom sam z konia oddał. Wieczorem zaczął się bal otwarty, na którym wszyscy officyerowie zacząwszy od jeneralności aż do majorow znaydowali się. Żona jenerała Hoche dystengwowała się w sztuce tancowania. Nazaiutrz d. 11 zgromadzone woyska przy Wetzlar powrociły do przesłych swoich stanowisk. Podobnież przy Grünstadt i Dürkheim woyska Francuzkie dzień 10 sierpnia przy zaszczepianiu drzewa wolności święciły.

DONIESIENIA.

Per Cæs: Reg: forum nobil: Cracoviense Galliciæ occidentalis Dno: Antonio Lubieniecki. & Victoriæ de Lubieniecki Pierzchlińska qua extra hæc regna absentibus publico hoc edicto notum redditur, Franciscam de Gorskie Boska absentium matrem sub 18 martii a. c. satis cessisse, substantiamque post defunctam relictam, juxta erectum officiose inventarium & quidem statum activum in summa: 5407 flrh: 43 x. statum passivum vero in summa 16,357 flch: 9 x. consistere: atque una absentes Dnus: Antonius Lubieniecki & Victoria de Lubieniecki Pierzchlińska in sequelam §. §. 607. - 19. & 628 - 39. Cod: civilis partis, II. Cap: XVIII hisce invitantur, ut prævie competentiam suam ad hæreditatem questionis cum vel sine beneficio legis & inventarii odire, vel vero eandem repudiare malint, intra spatium unius anni & sex septimanarum hic fori porrigant, quo secus eorum silentium pro renuntiatione, ad jus hæreditatis haberetur. Datum Cracovie die 19 Augusti 1797,

Ex Cons: Cæs: Reg: fori nobil Cracovie gall: occid:

Woyna.
Auersperg.
Roskoschny.
Elzner.

Z Strony Ces; Krol: szlacheckiego sądu Krakowskiego Gallicyi zachodniey Xciu Stanisławowi Poniatowskiemu ninieyszym edyktem wiadomo się czyni, iż pani Jozefa z Olizarow Borkowska, Jerzego Dunina Borkowskiego pozostała małżonka wdowa, tudzież Jakub, Jerzy, Wincenty, Franciszek i Stanisław synowie, Tekla, Petronella, i Rozalia Borkowskie corki do sądu tuteyszego Krakowskiego przeciwko niemu w sprawie zabespieczoney summy zł. 166,843. liwrow, 18 denarow, Xieżney de Monako własney, nie mniey drugiey 90,000. zł. p. Rafała Kołłątaia, prawem dożywocia żony iego na dobrach Swiniary zapisaney na inne dobra pozwanego przeniesienia prożbę podali, i sądowey pomocy iakiey sprawiedliwość wymaga prosili.

Gdy zas sąd tuteyszy dla niewiadomego Xiążęcia pomieskania mieysca lub wcale od Cesarsko Krolewskich dziedzicznych państw oddalonego, temuż JO. Xięciu tu na mieyscu zostaiącego adwokata Telesfora Billewicza na iego szkodę i koszta iako kuratora postanowił, z ktorym sprawa rozpoczęta stosownie do przepisanego dla Cesarsko Krolewskich dziedzicznych państw zbioru sądowego agitować się będzie, i u kończona zostanie, dlaczego tenże ninieyszym upomina się a żeby w czasie ieszcza sposobnym, 90. dniach do excypowania przeznaczonym stawił się, albo wyznaczonemu kuratorowi (ieżeli ktore pewne ma) prawa swoiego części wcześnie przesłał, albo nakoniec innego iakowego pełnomocnika postanowił, i tuteyszemu sądowi oznaymił, a dla przepisanego porządku te prawa swego dokumenta przyłączył, ktore do strony sprawy swey naydzelnieyszemi bydźby sądził, w przeciwnym bowiem razie wynikłe dalsze skutki sobie samemu przypisać by musiał. Tak bowiem mieć chcą przepisane dla Cesarsko Krolewskich dziedzicznych państw prawa.

Z rady Cesarsko Krolewskiego sądu szlacheckiego Krakowskiego Galicyi zachodniey. die 12. sierpnia 1797.

F. Woyna.
Auersperg.
W. Roskochny. mp.
Elsner.

Z strony C. K pełnomocney żadworney kommissyi Galicyi zachodniey.

Z względow osobliwszych kommercyalnych poczytano za rzecz przyzwoitą, nadania prawa iarmarkom 2 w Łęcznie, że wszystkie z urzędow celnych granicznych za porządnemi celnemi Polletami (Losungspollette) zagraniczne konie tam przekazane, handlarzom końmi zagranicznym tamże zakupować, i za opłatą cła w taryffie oznaczonego., za granicę wypędzać, dozwolone bydź ma.

Co się nini yszym ku powszechney ogłaszą wiadomości. W Krakowie dnia 18 sierpnia 1797.

Paweł Baron a Martini.

Podaie się do wiadomości, iż w kamienicy W. Kluszewskiego, starosty Brzegowskiego pod Nrem: 358 Krzysztofory zwaney, znayduie się skład kraiowey Wiedeńskiey porcelany. Wiedeńskiey fabryki szkieł zwierciadłowych i obiciow. Ktoby sobie życzył co z tych artykułow, może bydź w cenie fabryczney podług upodobania usłużony. W tymże składzie dostanie kraiowego fayansy wyrownywaiącego Angielskiemu; iako też kamiennych imbrykow do kawy po mierney cenie.